

Investigation of the Relationship Between Emotion Regulation Skills and Bilingualism in Preschool Children in Terms of Different Variables

Kübra EMİN

Ministry of National Education, Türkiye

Mehmet KANAK

Sivas Cumhuriyet University, Sivas-Türkiye

Article History

Submitted: 18.07.2024

Accepted: 19.08.2024

Published Online: 03.11.2024

Keywords

Bilingualism
Mother Tongue
Emotion Regulation
Preschool Years

DOI: 10.29129/inujgse.1518615

Abstract

Purpose: In the current study, it was aimed to examine the relationship between emotion regulation skills of preschool children and bilingualism in terms of different variables. The study examines whether factors such as gender, age, socioeconomic status, number of siblings, parent's education level, family income, parents' proficiency in Turkish, and previous preschool education of both monolingual Turkish-speaking and bilingual (with a non-Turkish mother tongue) children affect their emotion regulation skills.

Design & Methodology: A correlational survey design was used in this quantitative study. Data was collected through a "Demographic Information Form" developed by the researcher and the "Emotion Regulation Scale" adapted to Turkish by Batum and Yağmurlu in 2007, filled out by teachers. The population of the study consists of bilingual and monolingual Turkish-speaking preschool children in Turkey. The study group consists of a total of 267 bilingual and monolingual Turkish-speaking preschool children who are currently attending preschool education. The simple random sampling method was used to determine the study group.

Findings: According to the research findings, significant relationships were also found between the emotion regulation skills of bilingual children and parents' education level, gender, previous preschool education, mother tongue, children's proficiency in Turkish, and their mother's proficiency in Turkish. Lastly, a significant relationship was found between the emotion regulation skills of monolingual children and family income and the father's proficiency in Turkish.

Implications & Suggestions: In line with the findings obtained from the study, it was determined that being bilingual in the preschool period affected emotion regulation skills, and various suggestions were offered to researchers and teachers.

Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Duygu Düzenleme Becerileri ile İki Dillilik Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Kübra EMİN

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye

Mehmet KANAK

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas-Türkiye

Makale Geçmişi

Geliş: 18.07.2024
Kabul: 19.08.2024
Online Yayın: 03.11.2024

Anahtar Sözcükler

İki Dillilik
Ana dil
Duygu Düzenleme
Okul Öncesi Dönem

DOI: 10.29129/inujse.1518615

Öz

Amaç: Bu araştırmada okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerileri ile iki dillilik arasındaki ilişkiyi farklı değişkenler açısından incelemek amaçlanmıştır. Çalışmada ana dili Türkçe olan ve iki dilli (ana dili Türkçe olmayan) 48- 72 aylık çocukların cinsiyet, yaş, sosyo-ekonomik düzey, kardeş sayısı, anne-babanın eğitim düzeyi, ailenin gelir durumu, anne-babanın Türkçeye hâkim olma seviyesi, çocukların önceden okul öncesi eğitim alıp almaması faktörlerinin duygu düzenleme becerilerini etkileyip etkilemediği araştırılmıştır.

Yöntem: Nicel araştırma deseniinde tasarlanan bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada verilerin toplanması amacıyla kullanılmak üzere araştırmacı tarafından geliştirilen "Demografik Bilgi Formu" ve Batum ve Yağmurlu tarafından 2007 yılında Türkçeye uyarlanan "Duygu Düzenleme Ölçeği" öğretmenler tarafından doldurulmuştur. Çalışmanın evrenini Türkiye'deki okul öncesi dönem çocuklardan iki dilli ve ana dili Türkçe olan çocuklar oluşturmaktadır. Çalışma grubunu ise okul öncesi eğitime devam etmekte olan iki dilli ve ana dili Türkçe olan toplam 267 çocuk oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde basit seçkisiz örnekleme yöntemi tercih edilmiştir.

Bulgular: Araştırmadan elde edilen bulgularda iki dilli çocukların duygu düzenleme becerileri ile anne-baba eğitim düzeyi, cinsiyet, okul öncesi eğitim geçmişi, kullandıkları ana dil, Türkçeyi bilme düzeyleri ve annenin Türkçeyi bilme düzeyi alt boyutları arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Son olarak tek dilli çocukların, ailenin gelir durumu ve babanın Türkçe bilme düzeyi alt boyutları ile duygu düzenleme becerileri arasında anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır.

Sonuçlar ve Öneriler: Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda okul öncesi dönemde iki dilli olmanın duygu düzenleme becerisini etkilediği tespit edilmiş, araştırmacı ve öğretmenlere çeşitli öneriler sunulmuştur.

GİRİŞ

Dil, topluluğun içindeki insanlar arasında anlaşmayı sağlayan araçtır. Geliştiği kültürün yapısı ile iç içe olan dil, kültüre özgü deyimleri ve atasözlerini de içinde barındırmaktadır. Yeni bir dil öğrenen birey, bu dili öğrenmekle birlikte o dilin konuşulduğu toplumun kültürel yapısını da keşfetmeye başlamaktadır. Farklı etnik kökenlere sahip ülkelerde yerel bölgelerde; farklı dillerin ve kültürlerin zenginliği ile karşılaşmak mümkündür. Türkiye de farklı etnik kökenlere sahip olmanın sonucu olarak pek çok kültüre ev sahipliği yapmaktadır (Üstün, 2011). Ülkemizde farklı etnik kökenlere sahip bireyler hem ana dillerini hem de Türkçeyi çocukluktan itibaren kazanmaktadır. Ana dil dışında bir başka dili de günlük hayatında kullanan bireyler iki dilli olarak adlandırılır (Agvan ve Dönger, 2016). Çocuk ana dili, anne karnından itibaren edinmeye başlar ve bu süreç üç yaşına kadar doğal seyretmektedir. Ancak ikinci bir dili kazanma, belirli ortamlarda; belirli süreç ve kurallar dâhilinde öğrenme sürecini ifade etmektedir (Çiftçi, 2021).

Resmi dil olarak Türkçenin konuşulduğu ülkemizde kültürler arası farklılıklar söz konusudur; bu durum duygu ve düşünceleri anlamlandırmada da değişikliklere sebep olmaktadır. Duygu ve düşünceler yaşanan olaylardan, yakın çevrede iletişime geçilen insanlardan edinilen tecrübeler esnasında ve sonrasında hissedilenlere göre şekillenmektedir (Yılmaz Bursa ve Dinç, 2020). Duygu, yaşadığımız deneyimleri içsel muhasebe ederek bu durumlara yönelik göstereceğimiz eylemleri belirleyen araçlar olarak tanımlanmaktadır (Cole vd., 2004). Bu sebeple duyguları tanımak ve onları yönetebilmek, olumsuz hissedilen durumlarla karşı karşıya kalındığında otokontrolü geliştirebilmek için duygu düzenlemeyi erken yaşlarda beceri haline getirmek önemlidir. Erken yaşlarda duygusal yeterlilik kazanımı çocukların akran ilişkilerini, genel duygusal sağlıklarını etkilemektedir. Bu nedenle çocukların okul öncesi dönemde duygu düzenleme stratejileri geliştirmeleri gerekmektedir (Berk, 2020). Çocuğun okul öncesi eğitime başlaması ile ailesinden farklı yeni bir sosyal ortama girmesi, farklı duygular deneyimlemesini sağlamaktadır. Aynı zamanda diğer insanların olaylara gösterdikleri farklı tepkileri de gözlemleme fırsatı bulmaktadır. Bunun sonucunda insanların beklentilerini karşılamak ve çatışmaları yönetmek konusunda duygu düzenleme becerisi büyük rol oynamaktadır (Santrock, 2020). Gross (1988), duygu düzenlemeyi bireylerin sahip oldukları duyguları, durumlar karşısında hislerini ve deneyimlerini ifade etmelerini sağlayan süreçler olarak görmektedir (akt. Apaydın Demirci, vd., 2020). Duygu düzenleme, duygu yoğunluğunda değişiklikleri içermekle birlikte, içinde bulunulan ortamdaki diğer bireylerin duygu durumunda da değişiklikler meydana getirmektedir (Cole vd., 2004).

Ailede ana dilin yoğun olarak konuşulduğu ortamdaki okul öncesi kurumlarda resmi dil ile yeni tanışan çocuğun kendini ifade etmesi, öğretmen ve arkadaşları ile resmi dilde konuşması zaman zaman duygusal zorluklarla baş etmesine (Susar-Kırmızı vd., 2019) ve olumsuz öz-yeterlik algısına sebep olmaktadır. Öz-yeterlik duygusu ise duygu düzenleme becerilerini etkilemekte, zayıf olan öz-yeterlik durumlarında çocuklar duygularını yönetmede zorluk yaşamaktadırlar (Suveg ve Zeman, 2010). Duygu düzenleme becerisinin, sosyal yeterlilik ve dil becerileriyle iç içe olması (Ren vd., 2015) sebebiyle iki dilli çocukların duygu düzenleme becerilerinde dilin etkili olduğunu söylemek mümkündür. Bunun sebebi ise dilin çocukların kendini ifade etme, tepki önleme ve davranış yönetiminde bir araç olması sebebiyle, etkili bir şekilde kullanıldığında duygu aktarımını ve duygu düzenlemeyi kolaylaştırmasıdır (Fujiki vd., 2002).

Çocuğun kendinin sözel olarak ifade edemeyişi duygularını ifade etme ve karşı tarafa aktarma noktasında zorluklar yaşamasına neden olabilmektedir. Yurt dışı alan yazınında iki dilli çocukların duygu düzenleme becerilerine yönelik çalışmalar bulunmaktadır (Han ve Huang 2010; Oades-Sese vd., 2011; Ren vd., 2015). Bununla beraber, ülkemizde iki dilli çocuklarla ve okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerine yönelik çalışmalar mevcut olmakla birlikte, iki kavramın bir arada ele alındığı çalışma alanına yönelik eksikliği göze çarpmaktadır. Çocuğun iki dilli olması ile duygularını düzenleyebilme becerisi

* Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

arasındaki ilişkiyi anlamak, ebeveyn ve öğretmenlerin çocukların akran ilişkilerinde yaşayacakları olası sorunlar karşısında stratejiler üretebilmeleri ve çocukları da bu noktada destekleyebilmeleri adına önem arz etmektedir. İki dilliliğin neden olabileceği duygu düzenleme zorlukları hakkında farkındalık oluşturmak önemli bir etkidir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı; okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerileri ile iki dillilik arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Belirlenen bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

- Okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerileri ile iki dillilik arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- İki dilli ve ana dili Türkçe olan 4-6 yaş çocuklarında; Annenin eğitim düzeyi, babanın eğitim düzeyi, ailenin gelir durumu, cinsiyet, daha önce aldığı okul öncesi eğitim alıp alması, annelerinin Türkçeyi bilme seviyeleri ve babalarının Türkçeyi bilme seviyeleri ile duygu düzenleme becerisi arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Desen

Araştırmada okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerileri üzerinde iki dilin etkisinin var olup olmadığını keşfetmek amacıyla nicel veri toplama yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli seçilmiştir. İlişkisel tarama deseni; birden fazla değişkenin arasında benzerlik ya da farklılığı ve bu durumun seviyesini tespit etmeyi amaçlamaktadır (Metin, 2014).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu okul öncesi eğitime devam etmekte olan iki dilli ve ana dili Türkçe olan toplam 267 çocuk oluşturmaktadır. Çalışma grubu seçilirken olasılıklı örneklemenin çeşitlerinden olan 'basit seçkisiz örnekleme' tercih edilmiştir. Süreçte her birey için sayı ataması göz önünde bulundurulması sebebiyle iki dilli ve tek dilli çocuk sayısı orantılı olarak seçilmeye çalışılmıştır. Aşağıdaki Tablo 1 ve Tablo 2'de çalışma grubuna ait katılımcı çocuklar ve ebeveynlerine yönelik demografik özelliklere yer verilmiştir.

Tablo 1
Katılımcı Çocukların Özellikleri

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Okul türü	Bağımsız anaokulu	106	39.7
	İlkokul ya da ortaokula bağlı anasınıfı	161	60.3
	48-54	45	16.8
Çocuğun yaşı (ay)	55-61	88	33
	62-68	102	38.2
	69-71	32	12
Çocuğun cinsiyeti	Kız	113	42.3
	Erkek	154	57.7
Daha önce okul öncesi eğitim alıp almama	Evet	59	22.1
	Hayır	208	77.9

* Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

Çocuğun iki dilli olma durumu	Evet	121	45.3
	Hayır	146	54.7
	Türkçe	146	54.7
	Arapça	67	25.2
	Kürtçe	47	17.6
Çocuğun ana dili	Farsça	2	.7
	İngilizce	2	.7
	Zazaca	2	.7
	Rusça	1	.4
	Hiç bilmiyor	22	8.2
Çocuğun Türkçeyi bilme durumu	Konuşamıyor ancak anlıyor	40	15
	Temel düzeyde konuşuyor	90	33.7
	Çok iyi bir seviyede	115	43.1
Toplam		267	100

Tablo 1'e göre, 161 çocuk (%60,3) ilkokul ya da ortaokula bağlı anasınıfında öğrenim görmektedir. 102 çocuk (%38,2) 62-68 aylıktır ve 154 çocuk erkektir (%57,7). 20 katılımcı çocuk (%77,9) daha önce okul öncesi eğitim almamıştır. Bu çocukların %54,7'si tek dilli iken; %42,3'ü iki dillidir. Çocukların %54,7'sinin ana dili Türkçedir. Bunu %25,1 ile Arapça ve %17,6 ile Kürtçe takip etmektedir. Son olarak çocukların %8,2'si Türkçeyi hiç bilmiyorken; %15'i Türkçe konuşmamaktadır. Ayrıca %33,7'si temel düzeyde konuşurken; %43,1'i Türkçede iyi bir düzeydedir.

Tablo 2
Çocukların Ana dillerine ve Ebeveynlerine İlişkin Bilgiler

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Çocuğun yaşadığı ailede kullanılan dil	Türkçe	137	51.3
	Arapça	69	25.8
	Kürtçe	55	20.7
	Farsça	2	.7
	Zazaca	2	.7
	İngilizce	1	.4
	Rusça	1	.4
	Hiç bilmiyor	24	9
Çocuğun annesinin Türkçeyi bilme durumu	Konuşamıyor ancak anlıyor	26	9.7
	Temel düzeyde konuşuyor	82	30.7
	Çok iyi bir seviyede	135	50.6
	Hiç bilmiyor	3	1.1
Çocuğun babasının Türkçeyi bilme durumu	Konuşamıyor ancak anlıyor	10	3.7
	Temel düzeyde konuşuyor	93	34.9
	Çok iyi bir seviyede	161	60.3
Ailenin gelir durumu	Düşük	79	29.6
	Orta	155	58.0
	Yüksek	33	12.4

	Okuma yazma bilmiyor	65	24.4
Anne eğitim düzeyi	İlkokul	80	30.2
	Ortaokul	30	11.3
	Lise	38	13.9
	Üniversite	54	20.2
Baba eğitim düzeyi	Okuma yazma bilmiyor	13	4.9
	İlkokul	94	35.2
	Ortaokul	44	16.5
	Lise	53	19.8
	Üniversite	63	23.6

Tablo 2'ye göre çocukların %51,3'ünün evinde Türkçe konuşulmaktadır. Bunu %25,8 ile Arapça ve %20,6 ile Kürtçe takip etmektedir. %9,7 çocuğun annesi ve %1,1'inin babası Türkçe bilmemektedir. %9,7 çocuğun annesi ve %3,7'sinin babası Türkçeyi anladığı halde konuşmamaktadır. Çocukların %30'unun annesinin ilkokul mezunu iken; %35,2'sinin babası ilkokul mezunudur. Son olarak %58,1 çocuğun ailesinin gelir düzeyi ortadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmaya dâhil olan çocuklara ait betimleyici bilgileri derlemeye yönelik araştırmacının hazırladığı Demografik Bilgi Formu ile Shields ve Cicchetti'nin (1997) geliştirdiği, Batum ve Yağmurlu (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan 'Duygu Düzenleme Ölçeği' kullanılmıştır.

Demografik Bilgi Formu; araştırmacı tarafından geliştirilen demografik bilgi formu; öğretmenlerin görev yaptığı kurum türü ve buldukları şehir ile ölçeğin uygulandığı çocuğun cinsiyeti, ebeveynlerin eğitim düzeyi, mesleği, ailenin gelir durumu, ailenin ana dili, çocuğun ve ebeveynlerinin Türkçeyi bilme seviyelerini tespit etmeyi amaçlayan soruları içermektedir.

Duygu Düzenleme Ölçeği; Shields ve Cicchetti (1997) tarafından geliştirilen, Türkçeye Batum ve Yağmurlu'nun uyarladığı Duygu Düzenleme Ölçeği, 3-6 yaş grubu çocuklarının duygu durumlarına yönelik ifadeleri barındırmaktadır ve çocukların davranışları hakkında yeterince bilgi sahibi olan öğretmenler ve ebeveynler tarafından doldurulmaktadır. 24 maddeden oluşan ölçekte değişkenlik/olumsuzluk ve duygu düzenleme-kontrol olmak üzere 2 alt ölçek yer almaktadır. 4'lü derecelendirme tipinde (1-hiçbir zaman/nadiren, 4-her zaman) hazırlanan ölçeğin değişkenlik/olumsuzluk alt ölçeğinde 15 madde (2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 17, 19, 20, 22, 24), duygu düzenleme-kontrol alt ölçeğinde ise 8 madde (1, 3, 7, 15, 16, 18, 21, 23) yer almakta 12. madde bu ölçeklerden hiçbiri için puanlanmamaktadır. Değişkenlik-olumsuzluk alt ölçeğinde yüksek puanlar, çocuğun duygu düzensizliğini; saldırganlık ve hiperaktivite gibi dışa dönük davranışlar ya da kaygı, depresyon ve sosyal izolasyon gibi içedönük davranışları (Ren ve diğerleri, 2015) ifade etmektedir. Duygu düzenleme-kontrol alt ölçeğinde yüksek puanlar ise çocuğun duygu düzenleme becerilerinin yapabildiğini ifade etmektedir. Shields ve Cicchetti'nin (1997) orijinal çalışmalarında Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayısı değişkenlik/olumsuzluk alt ölçeğinde .96, duygu düzenleme-kontrol alt ölçeğinde .83 olarak saptanmıştır. Batum ve Yağmurlu (2007) tarafından yapılan uyarlamada ise; Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayısı değişkenlik/olumsuzluk alt ölçeğinde .75, duygu düzenleme-kontrol alt ölçeğinde .73 olarak saptanmıştır.

* Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

Verilerin Toplanması

Veri toplama süreci için gerekli izinler (etik kurul ve kurum izni) alındıktan sonra başlamıştır. Veriler 2021 yılı, Ekim ayından başlayarak, 2022 yılı Kasım ayına kadar geçen süreçte Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde görev yapan öğretmenlerin katılımıyla çevrimiçi olarak toplanmıştır. Ölçme araçlarını yanıtlama süresi bir katılımcı için ortalama 15 dakikadır.

Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizi, bilgisayar ortamında istatistik programı aracılığı ile analiz edilmiştir. Çocukların ve ebeveynlerine ait demografik özellikler yüzde ve frekans gibi betimsel analizler ile hesaplanmıştır. Öncelikle Duygu Düzenleme Ölçeğinden elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini ortaya koymak için normallik testi yapılmış ve betimsel analizleri incelenmiştir. Normal dağılım görüldüğü durumlarda parametrik testler, normal dağılımın gözlenmediği durumlarda ise analize nonparametrik testler ile devam edilmiştir.

Çalışmada 267 çocuğun duygu düzenleme becerilerinin belirlenmesi amacıyla kullanılan "Duygu Düzenleme Ölçeği"nin ve "Değişkenlik/Olumsuzluk" ve "Duygu Düzenleme-Kontrol" alt ölçeklerinin geçerlik-güvenirliliği Cronbach's Alpha değeri hesaplanarak incelenmiştir.

Tablo 3
Bu Çalışmaya Ait Güvenirlik Analizi Sonuçları

	Madde Sayısı	Cronbach's α
Duygu Düzenleme Ölçeği	24	.732
Değişkenlik/Olumsuzluk	15	.882
Duygu Düzenleme-Kontrol	8	.844

Tablo 3'e göre hem Duygu Düzenleme ölçeğinden hem de alt ölçeklerden alınan puanlar güvenilirdir.

BULGULAR

Araştırmanın amaçları ve ölçme araçları aracılığıyla elde edilen veriler göz önünde bulundurularak edilen bulgular tablolar şeklinde yer almaktadır.

Tablo 4
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Duygu Düzenleme Becerileri ile İki Dillilik Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

	Gruplar	N	%	S	sd	t	p
Duygu Düzenleme	İki dilli olan	121	2.21	.33	265	-.537	.592
	İki dilli olmayan	146	2.23	.29			
Değişkenlik/Olumsuzluk	İki dilli olan	121	1.97	.52	265	2.224	.027*
	İki dilli olmayan	146	1.83	0.5			
	İki dilli olan	121	2.71	.62	231	-5.138	.000*

* Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

Duygu Düzenleme-Kontrol	İki dilli olmayan	146	3.07	.51
-------------------------	-------------------	-----	------	-----

*p<.05

İki dilli olan ve olmayan çocukların değişkenlik/olumsuzluk puanları arasında anlamlı bir fark vardır (t (265) = 2.224, p <.05). İki dilli olan çocukların değişkenlik/olumsuzluk puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Son olarak iki dilli olan ve olmayan çocukların duygu düzenleme-kontrol puanları arasında anlamlı bir fark vardır (t (265) = -5.138, p <.05). İki dilli olmayan çocukların duygu düzenleme-kontrol puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 5

İki Dilli ve Ana dili Türkçe Olan 4-6 Yaş Grubu Çocukların Annenin Eğitim Düzeyi ile Duygu Düzenleme Becerisi Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

	Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p				
İki dilli olan	Okuma yazma bilmiyor	57	52.01	4	7.589	0.108				
	İlkokul	48	66.17							
	Duygu Düzenleme Ortaokul	7	76.29							
	Lise	3	63.17							
	Üniversite	5	79.2							
	Değişkenlik/Olumsuzluk	Okuma yazma bilmiyor	57				58.77	4	.511	.972
		İlkokul	48				63.15			
		Ortaokul	7				60.43			
		Lise	3				58.67			
		Üniversite	5				56			
Duygu Düzenleme-Kontrol	Okuma yazma bilmiyor	57	51.39	4	13.655	.008*				
	İlkokul	48	64.35							
	Ortaokul	7	80							
	Lise	3	58.5							
	Üniversite	5	101.3							
İki dilli olmayan	Okuma yazma bilmiyor	8	68.94	4	1.453	.835				
	İlkokul	32	70.8							
	Duygu Düzenleme Ortaokul	23	72.96							
	Lise	34	69.29							
	Üniversite	49	79.18							

* Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

Değişkenlik/ Olumsuzluk	Okuma yazma bilmiyor	8	71.69	4	.52	.972
	İlkokul	32	70.23			
	Ortaokul	23	74.76			
	Lise	34	71.87			
	Üniversite	49	76.47			
Duygu Düzenleme- Kontrol	Okuma yazma bilmiyor	8	56.31	4	2.791	.593
	İlkokul	32	70.17			
	Ortaokul	23	68.72			
	Lise	34	75.9			
	Üniversite	49	79.06			

*p<.05

Tablo 5'e göre, iki dilli olan çocukların duygu düzenleme-kontrol boyutunda aldıkları puanlar, annelerin eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir (p <0,05). Sırası ile üniversite, ortaokul, ilkokul, lise ve okuma yazma bilmeyen annelerin çocuklarının duygu düzenleme-kontrol puanları daha yüksektir.

Tablo 6

İki Dilli ve Ana dili Türkçe Olan 4-6 Yaş Grubu Çocukların Babanın Eğitim Düzeyi ile Duygu Düzenleme Becerisi Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

	Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
İki dilli olan	Okuma yazma bilmiyor	11	47.32	4	7.138	.129
	İlkokul	67	63.66			
	Ortaokul	25	50.58			
	Lise	9	68.67			
	Üniversite	9	79.22			
Değişkenlik/ Olumsuzluk	Okuma yazma bilmiyor	11	52.77	4	1.153	.886
	İlkokul	67	63.64			
	Ortaokul	25	58.7			
	Lise	9	58.22			
	Üniversite	9	60.56			
Duygu Düzenleme- Kontrol	Okuma yazma bilmiyor	11	46.55	4	13.021	.011*

		İlkokul	67	62.36			
		Ortaokul	25	48.6			
		Lise	9	72.17			
		Üniversite	9	91.83			
İki dilli olmayan		Okuma yazma bilmiyor	2	2.75	4	9.107	.058
	Duygu Düzenleme	İlkokul	27	78.07			
		Ortaokul	19	81.11			
		Lise	44	64.78			
		Üniversite	54	78.26			
	Değişkenlik/ Olumsuzluk	Okuma yazma bilmiyor	2	27	4	6.721	.151
		İlkokul	27	73.04			
		Ortaokul	19	87.97			
		Lise	44	65.26			
		Üniversite	54	77.07			
		Okuma yazma bilmiyor	2	10	4	8.47	.076
	Duygu Düzenleme-Kontrol	İlkokul	27	78.11			
		Ortaokul	19	56.76			
		Lise	44	76.18			
		Üniversite	54	77.25			

*p<.05

İki dilli ve ana dili Türkçe olan çocukların babaların eğitim düzeyi ile duygu düzenleme becerileri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için nonparametrik testlerden Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Tablo 6'ya göre, iki dilli olan çocukların duygu düzenleme-kontrol boyutundan aldıkları puanlar, babaların eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir (p <.05). Sırası ile üniversite, lise, ilkokul, ortaokul ve okuma yazma bilmeyen babası olan çocukların duygu düzenleme-kontrol puanları daha yüksektir.

Tablo 7

İki Dilli ve Ana dili Türkçe Olan 4-6 Yaş Grubu Çocukların Ailenin Gelir Durumu ile Duygu Düzenleme Becerisi Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

		Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	N	p	Anlamlı Fark
İki dilli olan	Duygu Düzenleme	Gruplar arası	.094	2	.047	.404	.669	
		Gruplar içi	13.693	2	.116			

* Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

		Gruplar arası	.138	2	.069	.25	.779		
	Değişkenlik/ Olumsuzluk	Gruplar arası							
		Gruplar içi	32.564	2	.276				
	Duygu Düzenleme- Kontrol	Gruplar arası	0.685	2	.343	.877	.419		
		Gruplar içi	46.122	2	.391				
İki dilli olmayan	Duygu Düzenleme	Gruplar arası	.557	2	.278	3.307	.039*	Düşük- Orta	
		Gruplar içi	12.043	2	.084				
	Değişkenlik/ Olumsuzluk	Gruplar arası	.849	2	.424	1.677	.191		
		Gruplar içi	36.18	2	.253				
	Duygu Düzenleme- Kontrol	Gruplar arası	.421	2	.21	.805	.449		
		Gruplar içi	37.344		.261				

*p<.05

Tablo 7'ye göre, iki dilli olmayan çocukların duygu düzenleme puanları gelir gurupları arasında farklılık görülmektedir (p <.05). Düşük, orta ve yüksek gelir grubuna sahip olan çocuklardan hangi gruba sahip olanlarınde farklılaşma olduğunu belirlemek için Tukey testi yapılmıştır. Buna göre, gelir düzeyi düşük ve orta olan gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (p <.05) ve orta gelire sahip olan iki dilli olmayan çocukların duygu düzenleme puanları (X orta=2.2763), düşük gelire sahip olanlarınkenden daha fazladır (X düşük=2.1285).

Tablo 8

İki Dilli ve Ana dili Türkçe Olan 4-6 Yaş Grubu Çocukların Duygu Düzenleme Becerisi ile Cinsiyetin Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

		Gruplar	N	%	S	sd	t	p
İki dilli olan	Duygu Düzenleme	Kız	45	2.1259	.36264	119	-2.177	.031*
		Erkek	76	2.2626	.31564			
	Değişkenlik/ Olumsuzluk	Kız	45	1.8148	.48926	119	-2.734	.007*
		Erkek	76	2.0763	.51945			
	Duygu Düzenleme- Kontrol	Kız	45	2.7583	.7232	119	.629	.53
		Erkek	76	2.6842	.56142			
İki dilli olmayan	Duygu Düzenleme	Kız	68	2.2298	.29529	144	-.107	.915
		Erkek	78	2.2350	.29623			
	Değişkenlik/ Olumsuzluk	Kız	68	1.8235	.48987	144	-.34	.734
		Erkek	78	1.8521	.52125			
	Duygu Düzenleme- Kontrol	Kız	68	3.0846	.46392	144	-.203	.839
		Erkek	78	3.0673	.55049			

*p<.05

İki dilli ve ana dili Türkçe olan çocukların cinsiyetlerine göre duygu düzenleme becerilerinin farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için T-testi yapılmıştır. Tablo 8'e göre, iki dilli olan çocukların cinsiyetlerine göre, duygu düzenleme ve değişkenlik/olumsuzluk puanları farklılaşmaktadır (p <.05). Her iki alt boyutta da erkeklerin puanı, kızlardan daha yüksektir.

* Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

Tablo 9. İki Dilli ve Ana dili Türkçe Olan 4-6 Yaş Grubu Çocukların Duygu Düzenleme Becerisi ile Önceden Aldığı Okul Öncesi Eğitim Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

		Gruplar	N	%	S	sd	t	p
İki dilli olan	Duygu Düzenleme	Hayır	109	2.2057	.34069	119	-.597	.552
		Evet	12	2.2674	.33165			
	Değişkenlik/Olumsuzluk	Hayır	109	1.9908	.53198	119	.746	.457
		Evet	12	1.8722	.42494			
	Duygu Düzenleme-Kontrol	Hayır	109	2.6709	.61864	119	-2.206	.029*
		Evet	12	3.0833	.57488			
İki dilli olmayan	Duygu Düzenleme	Hayır	99	2.2172	.29428	144	-.917	.361
		Evet	47	2.2651	.29634			
	Değişkenlik/Olumsuzluk	Hayır	99	1.8168	.52514	144	-.762	.448
		Evet	47	1.8851	.46286			
	Duygu Düzenleme-Kontrol	Hayır	99	3.0732	.51508	144	-.072	.942
		Evet	47	3.0798	.50569			

*p<.05

İki dilli ve ana dili Türkçe olan çocukların duygu düzenleme becerileri ile önceden aldıkları okul öncesi eğitim arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için T-testi gerçekleştirilmiştir. Tablo 9'a göre, iki dilli olan çocukların duygu düzenleme-kontrol puanları, önceden aldıkları okul öncesi eğitime göre farklılaşmaktadır (p <.05). Buna göre, okul öncesi eğitim alanların puanı, almayanlardan daha yüksektir.

Tablo 10

4-6 Yaş Çocuklarının Kullandıkları Ana dilleri ile Duygu Düzenleme Becerisi Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	N	p	Anlamlı Fark
Duygu Düzenleme	Gruplar arası	.326	2	.163	1.647	.195	
	Gruplar içi	26.090	264	.099			
Değişkenlik/Olumsuzluk	Gruplar arası	1.342	2	.671	2.542	.081	
	Gruplar içi	69.691	264	.264			
Duygu Düzenleme-Kontrol	Gruplar arası	13.485	2	6.742	22.297	.000*	Türkçe-Kürtçe-Diğer
	Gruplar içi	79.833	264	.302			

*p<.05

Ana dilli, Türkçe, Kürtçe ve diğer dillerden (Arapça, Zazaca, Rusça, İngilizce, Farsça) olan çocukların duygu düzenleme becerileri arasında bir fark olup olmadığını belirlemek için Tek yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Tablo 10'a göre, duygu düzenleme-kontrol puanları, çocukların kullandıkları ana dile göre farklılık göstermektedir (p <.05). Tukey testine göre ise, Türkçe, Kürtçe ve diğer diller arasında farklılaşma bulunmaktadır. Sırası ile ana dili Türkçe (X Türkçe=3.0753), Kürtçe (X Kürtçe=2.9601) ve diğer (X Diğer=2.5541) olanların puanları daha yüksektir.

Tablo 11. 4-6 Yaş Çocuklarında Türkçeyi Bilme Seviyeleri ile Duygu Düzenleme Becerisi Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

* Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

	Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
Duygu Düzenleme	Hiç bilmiyor	22	145.05	3	6.579	.087
	Konuşamıyor ancak anlıyor	40	117.81			
	Temel düzeyde konuşuyor	90	123.44			
	Çok iyi bir seviyede	115	145.78			
Değişkenlik/ Olumsuzluk	Hiç bilmiyor	22	174.45	3	11.294	.01*
	Konuşamıyor ancak anlıyor	40	154.04			
	Temel düzeyde konuşuyor	90	128.47			
	Çok iyi bir seviyede	115	123.62			
Duygu Düzenleme- Kontrol	Hiç bilmiyor	22	74.32	3	64.136	.000
	Konuşamıyor ancak anlıyor	40	74.93			
	Temel düzeyde konuşuyor	90	127.38			
	Çok iyi bir seviyede	115	171.14			

*p<.05

Çocukların Türkçeyi bilme seviyeleri ile duygu düzenleme becerileri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için nonparametrik testlerden Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Tablo 11'e göre değişkenlik/olumsuzluk ve duygu-düzenleme kontrol puanları farklılık göstermektedir (p <.05).

Tablo 12

İki Dilli ve Ana dili Türkçe Olan 4-6 Yaş Çocuklarının Annelerinin Türkçeyi Bilme Seviyeleri ile Çocukların Duygu Düzenleme Becerisi Arasındaki Farklı İlişkinin Bulgular

	Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p	
İki dilli olan	Duygu Düzenleme	Hiç bilmiyor	23	51	3	2.946	.451
		Konuşamıyor ancak anlıyor	26	59.04			
		Temel düzeyde konuşuyor	50	65.76			
		Çok iyi bir seviyede	22	61.95			
Değişkenlik/ Olumsuzluk	Duygu Düzenleme- Kontrol	Hiç bilmiyor	23	58	3	2.728	.436
		Konuşamıyor ancak anlıyor	26	64.33			
		Temel düzeyde konuşuyor	50	64.93			
		Çok iyi bir seviyede	22	51.27			
Değişkenlik/ Olumsuzluk	Duygu Düzenleme- Kontrol	Hiç bilmiyor	23	49.67	3	10.766	.013*
		Konuşamıyor ancak anlıyor	26	53.54			
		Temel düzeyde konuşuyor	50	61.3			
		Çok iyi bir seviyede	22	61.3			

* Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

İki dilli olmayan	Duygu Düzenleme	Çok iyi bir seviyede	22	80.98	2	12.751	.002*
		Hiç bilmiyor	1	125.5			
		Temel düzeyde konuşuyor	32	51.06			
		Çok iyi bir seviyede	113	79.39			
	Değişkenlik/ Olumsuzluk	Hiç bilmiyor	1	134.5	2	4.708	.095
		Temel düzeyde konuşuyor	32	62.44			
		Çok iyi bir seviyede	113	76.09			
		Hiç bilmiyor	1	25.5			
	Temel düzeyde konuşuyor	32	57.03				
	Çok iyi bir seviyede	113	78.59				
	Hiç bilmiyor	1	25.5				
	Duygu Düzenleme-Kontrol	Hiç bilmiyor	1	25.5	2	7.835	.02*
Temel düzeyde konuşuyor		32	57.03				
Çok iyi bir seviyede		113	78.59				
Hiç bilmiyor		1	25.5				

*p <.05

İki dilli olan ve olmayan çocukların annelerinin Türkçeyi bilme seviyeleri ile duygu düzenleme becerileri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için nonparametrik testlerden Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. İki dilli olan çocukların annelerin Türkçeyi bilme seviyesine göre duygu düzenleme-kontrol puanları farklılaşmaktadır (p <.05). İki dilli olmayan çocukların duygu düzenleme-kontrol puanları, annelerin Türkçeyi bilme seviyesine göre farklılaşmaktadır (p <.05).

Tablo 13

İki Dilli ve Ana dili Türkçe Olan 4-6 Yaş Çocuklarının Babalarının Türkçeyi Bilme Seviyeleri ile Çocukların Duygu Düzenleme Becerisi Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

Gruplar		N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	
İki dilli olan	Duygu Düzenleme	Hiç bilmiyor	3	32.17	3	3.336	.343
		Konuşamıyor ancak anlıyor	10	55.75			
		Temel düzeyde konuşuyor	66	64.89			
		Çok iyi bir seviyede	42	58.2			
	Değişkenlik/ Olumsuzluk	Hiç bilmiyor	3	50.5	3	3.825	.281
		Konuşamıyor ancak anlıyor	10	53.35			
		Temel düzeyde konuşuyor	66	66.45			
		Çok iyi bir seviyede	42	58.27			
	Duygu Düzenleme-Kontrol	Hiç bilmiyor	3	40.83	3	2.577	.462
		Konuşamıyor ancak anlıyor	10	60.45			
		Temel düzeyde konuşuyor	66	58.27			
		Çok iyi bir seviyede	42	66.86			

* Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

İki dilli olmayan	Duygu Düzenleme	Temel düzeyde konuşuyor	27	52.13	1	8.483	.004*
		Çok iyi bir seviyede	119	78.35			
	Değişkenlik/ Olumsuzluk	Temel düzeyde konuşuyor	27	71.78	1	.055	.814
		Çok iyi bir seviyede	119	73.89			
	Duygu Düzenleme-Kontrol	Temel düzeyde konuşuyor	27	45.48	1	14.648	.000*
		Çok iyi bir seviyede	119	79.86			

*p<.05

İki dilli olan ve olmayan çocukların babalarının Türkçeyi bilme seviyeleri ile duygu düzenleme becerileri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için nonparametrik testlerden Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Tablo 16'ya göre, iki dilli olan çocukların duygu düzenleme, duygu düzenleme-kontrol ve değişkenlik/olumsuzluk puanları, babaların Türkçeyi bilme seviyesine göre farklılaşmamaktadır ($p > 0,05$). 59 İki dilli olmayan çocukların değişkenlik/olumsuzluk puanları, babaların Türkçeyi bilme seviyesine göre farklılaşmamaktadır ($p > 0,05$). Diğer taraftan duygu düzenleme ve duygu düzenleme kontrol puanları farklılaşmaktadır ($p < 0,05$).

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada iki dilli çocukların duygu düzenlemede ana dili Türkçe olan akranlarına göre zorluk yaşadıkları görülmektedir. Ana dili Türkçe olan çocukların iki dilli çocuklara göre duygu düzenleme becerilerinin gelişmiş olduğu söylenebilmektedir. Alan yazın incelendiğinde Ren ve diğerleri (2015), çalışma bulgularında ana dili farklı olan çocuklarda; İngilizce seviyesi yüksek olanların uyum becerilerinin daha yüksek olduğuna yer vermektedirler. Benzer şekilde, Susar Kırmızı ve diğerleri (2016) yaptıkları çalışmada, öğretmenlerin Türkçeye tam hâkim olmayan çocuklarda içe kapanıklık, çekingenlik, başarısızlık duygusu, umutsuzluk, saldırgan tutumlarının yanı sıra kendini ifade yetersizliklerinden dolayı özgüven problemi yaşadıklarını ifade ettiği sonucunu paylaşmıştır.

Araştırmada iki dilli olan çocukların duygu düzenleme-kontrol boyutunda aldıkları puan ortalamaları ile annelerin eğitim düzeyinin arttıkça çocukların duygu düzenleme becerilerinin olumlu yönde değiştiği sonucuna ulaşılmaktadır. Bozkurt Yükçü (2017)'nin çalışmasında annenin eğitim düzeyinin artmasıyla birlikte, çocuğun duygu düzenleme becerisinin olumlu yönde geliştiğinin yer alması çalışmada iki dilli çocukların sonuçlarını destekler niteliktedir.

Çalışmada iki dilli olan çocukların duygu düzenleme-kontrol boyutunda aldıkları puanlar, babaların eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Sırası ile üniversite, lise, ilkököl, ortaokul ve okuma yazma bilmeyen babası olan çocukların duygu düzenleme-kontrol puanları daha yüksektir. Buna göre babanın eğitim düzeyinin iki dilli çocukların duygu düzenleme becerilerini etkilediği yorumu yapılabilmektedir. Alanda yapılan çeşitli araştırma verileri babanın öğrenim durumunun yükselmesiyle çocuğun duygu düzenleme becerisinde artış olduğunu desteklemektedir (Demir, 2021; Ertürk Kara ve Gönen, 2015; Gözün Kahraman ve Gökşen, 2021).

Çalışmanın bir diğer sonucuna göre ise anadili Türkçe olan çocukların aile gelir düzeyi yükseldikçe duygu düzenleme becerilerinde de olumlu anlamda değişiklik olduğu gözlenmiştir. Ailenin gelir durumunun ebeveynlerin duygu düzenlemesini etkilemesinin, çocuğun duygu düzenleme becerisinde de

* Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

yansımalarını görmeyi mümkün kılmaktadır (Carreras vd., 2019; Wadsworth ve Achenbach 2005). Herbers ve diğerleri (2017), yaptıkları çalışmada ailenin gelir seviyesinin yükseldikçe olumlu ebeveyn tutumlarının geliştiğini vurgulamaktadır. Yapılan çalışmadan da yola çıkarak ailenin gelir seviyesi yükseldikçe olumlu ebeveyn tutumlarının arttığı, böylece çocuğun duygu düzenleme becerisinin desteklendiği düşünülmektedir.

Araştırmada iki dilli çocukların cinsiyetlerine göre, duygu düzenleme ve değişkenlik/olumsuzluk puanları farklılaşmaktadır. Her iki puan grubunda da erkeklerin puanı, kızlardan daha yüksektir. Buna göre erkek çocuklar duygu düzenleme yapamadığı durumlarda duygu düzensizliği yaşamakta; bunun sonucunda saldırganlık, hiperaktivite (dışa dönük) ya da içe kapanıklık, asosyal (içe dönük) tutumları daha fazla göstermektedirler. Konuyla ilgili Çorapçı (2012) çalışmasında ailelerin çocuklarının duygularına yaklaşırken onların cinsiyetine göre farklı tepki verebildiklerini bunun sonucunda da çocukların farklı duygu düzenleme yöntemleri geliştirebildiklerini ifade etmektedir. Özgüle ve Sümer (2017) yaptıkları çalışmada benzer şekilde ebeveynlerin çocuklarının duygularını bastırmalarını kız çocuklarında ve erkek çocuklarında farklı şekilde değerlendirdikleri sonucuna ulaştıklarını belirtmektedirler. Çocukların farklı tepkilerle karşılaşmaları bir sonraki tepkilerini yansıtırken duygu düzenlemede ayrı tutumlar sergilemelerine neden olmaktadır.

Çalışmanın diğer bir boyutunda; iki dilli olan çocuklarda daha önce okul öncesi eğitimi alanların, almayan iki dilli çocuklara göre duygu düzenleme becerisinde daha başarılı oldukları söylenebilmektedir. Yapılan çalışmalarda okul öncesi dönemde oyunlarını yalnız oynayan çocukların akranlarına göre duygu düzensizliği yaşadıkları, akran ilişkilerinde görece çekingen ve kaygılı oldukları görülmektedir (Sroufe, 2005).

Araştırmada duygu düzenleme-kontrol puanlarının, çocukların kullandıkları ana dile göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Ölçek maddesinde yer alan sonuca göre tek dilli çocukların duygu düzenleme becerileri yüksek seviyede iken; ana dili Kürtçe olan çocukların da iki dilli diğer çocuklara oranla duygu düzenleme becerilerinde daha başarılı oldukları söylenebilmektedir. Alan yazına baktığımızda, Oades-Sese ve diğerleri (2011), iki dilli çocukların tek dilli çocuklara göre sözel dil becerilerinin daha zayıf olduğunu, buna aile içinde ana dilin kullanılması, ebeveynlerdeki bilgi eksikliği ve dil gelişimine yönelik çocuğun sahip olduğu kaynakların (kitap, dergi, medya araçları gibi) yetersiz olmasının sebep olduğuna değinmektedirler. Carreras ve diğerleri (2019), etnik çeşitlilikler ve kültürel farklılıklardan dolayı çocuklarda duygu düzenleme sürecinde değişiklikler meydana geldiğini belirtmektedirler.

Çalışmada iki dilli çocukların, ana dili Türkçe olan çocuklara oranla duygu düzensizliği yaşadığı; bunun sonucunda saldırganlık, hiperaktivite (dışa dönük) ya da içe kapanıklık, asosyal (içe dönük) tutumları daha fazla gösterdikleri görülmektedir. Buradan hareketle çocuğun duygu düzenleme becerilerinde Türkçeye hâkim olmanın etkisinden söz edilebilmektedir. Morawetz ve diğerleri (2017), ikinci dil kullanımının bireyi duygusal uyarılara açık hale getirdiğini bu durumda duygu düzenlemenin önem kazandığını vurgulamaktadırlar. Veriler göz önüne alındığında, iki dilli çocukların ikinci dili bilme seviyelerinin yüksek olması sonucu duygu düzenleme becerilerinde daha başarılı oldukları gözlenebilmektedir.

Çalışmada iki dilli çocukların duygu düzenleme-kontrol alt ölçeğinde Türkçeyi iyi seviyede bilenlerin duygu düzenlemede yüksek puan aldıkları görülmektedir. Benzer şekilde iki dilli olmayan çocukların da duygu düzenleme ve duygu düzenleme-kontrol puanları farklılaşmaktadır. Annenin duygu anlamlandırmayı Türkçe karşılıkları ile çocuğa sunması çocuğun da duygu düzenleme becerisini etkileyeceğinden; annenin Türkçe bilme seviyesini önem taşımaktadır. Carreras ve diğerleri (2019) çalışmasında benzer şekilde çocuğun ebeveynlerinin iki dilli olma durumunun ve İngilizce seviyesinin

* Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

çocukta duygu düzenleme becerisini etkilediği ifade edilmektedir. Bu durumda annenin ikinci dile hâkim olma düzeyinin yüksek olması, çocuğun duygu düzenleme becerisini destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Araştırmada yer alan verilere göre ana dili Türkçe olan çocukların babalarının Türkçeyi bilme seviyeleri çocuğun duygu düzenleme becerisini etkilemektedir. Karreman ve diğerleri (2006) yaptıkları çalışmada, çocukların daha yüksek düzeyde öz düzenleme yapabilmeleri için ebeveynlerin daha fazla rehberlik etmelerinin etkili olduğuna değinmektedirler.

Elde edilen bulgular ve alan yazın çalışmaları incelenmesi sonucunda;

Öğretmenlere Öneriler:

* Erken yaşlardan itibaren kazanılan duygu düzenleme becerilerini desteklemek adına farklı örnek yaşantılar sınıfta; hikâye, animasyon ya da örnek olay gibi farklı tekniklerle sunularak çocuğun bu yaşantılar karşısında duygu düzenleme becerilerini geliştirecek etkinliklere (drama, tartışma gibi) sıkça yer verilebilir. Özellikle erkek çocukların duygu düzenleme zorluğu yaşadığı sonucundan hareketle erkek çocukları destekleyici etkinliklere daha fazla yer vermenin duygu düzenleme becerisi geliştirmede ve olumsuz davranış örüntülerini aza indirmede etkili olabileceği söylenebilir.

* Hem anne hem de babaların eğitim düzeyinin artmasının duygu düzenleme becerilerine olan katkısı göz önüne alınarak ailelerin aktif katılımı destekleyecek eğitimler düzenlenebilir. Özellikle iki dilli çocukların yoğun olduğu bölgelerde görev yapan öğretmenler; bu çocukların Türkçeyi daha iyi öğrenmelerine yönelik etkinliklere daha sık yer ver verebilir ve aileyi bu sürece katarak dil öğreniminin aile ortamında da devamlılığını sağlayabilir. Böylelikle ailenin de Türkçeyi etkili ve güzel konuşması desteklenebilir.

KAYNAKÇA

- Agvan, Ö. ve Dönger, A. (2016). Bireyde iki dillilik olgusu. Science Committee, 152.
- Apaydın Demirci, Z., Arslan, E. ve Temel, M. (2020). Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme ve kişiler arası problem çözme becerilerinin incelenmesi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 18 (2), 910-925. DOI: 10.37217/tebd.714803
- Batum, P. ve Yagmurlu, B. (2007). What counts in externalizing behaviors? The contributions of emotions and behavior regulation. Current Psychology, 25, (272), 294.
- Berk, L. E. (2020). Bebeklik ve yürüme çağında duygusal ve sosyal gelişim. İçinde: N. Erdoğan (Çev. D.), doğum öncesinden orta çocukluğa bebekler ve çocuklar. Ankara: Nobel. (Eserin orijinali 2000'de yayımlandı).
- Bozkurt Yükçü, Ş. ve Demircioğlu, H. (2017). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Duygu Düzenleme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 0 (44), 442-466. DOI: 10.21764/maeuefd.336085
- Çiftçi, S. (2021). Okul öncesi eğitim programındaki etkinliklerin iki dilli çocukların Türkçe dil gelişimine etkisinin incelenmesi. Doktora Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Cole, P. M., Martin, S. E. ve Dennis, T. A. (2004). Emotion regulation as a scientific construct: Methodological challenges and directions for child development research. Child development, 75(2), 317-333.
- Çorapçı, F. (2012). Ailede duygu sosyalleştirme süreci ve çocuğun sosyoduygusal gelişimi. M. Sayıl ve B. Yağmurlu (Der.), Ana Babalık; Kuram ve Araştırma (ss. 271-294). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

* Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

- Demir, S. (2021). Öğretmen-çocuk ilişkisinin 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerini yordama düzeyinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Ertürk Kara, H. G., & Gönen, M. (2015). Examination of children's self-regulation skill in terms of different variables. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 11(4), 1224-1239
- Fujiki, M., Brinton, B. ve Clarke, D. (2002). Emotion regulation in children with specific language impairment., 33(2), 102. doi:10.1044/0161-1461(2002/008).
- Han W.J. ve Huang C.C. (2010). The forgotten treasure: bilingualism and Asian children's emotional and behavioral health. *Am J Public Health*. 100(5):831-8. doi: 10.2105/AJPH.2009.174219.
- Herbers, J. E., Garcia, E. B. ve Obradović, J. (2017). Parenting assessed by observation versus parent-report: Moderation by parent distress and family socioeconomic status. *Journal of Child and Family Studies*, 26, 3339-3350.
- Karreman, A., van Tuijl, C., van Aken, M. A. G. ve Deković, M. (2006). Parenting and self-regulation in preschoolers: a meta-analysis. *Infant and Child Development*, 15(6), 561-579. doi:10.1002/icd.478.
- Morawetz, C., Oganian, Y., Schlickeiser, U., Jacobs, A. M. ve Heekeren, H. R. (2017). Second language use facilitates implicit emotion regulation via content labeling. *Frontiers in Psychology*, 8, 366. doi: 10.3389/fpsyg.2017.00366
- Oades-Sese, G. V., Esquivel, G. B., Kaliski, P. K. ve Maniatis, L. (2011). A longitudinal study of the social and academic competence of economically disadvantaged bilingual preschool children. *Developmental psychology*, 47(3), 747.
- Özgül, E. T. Ü. ve Sümer, N. (2017). Ergenlikte duygu düzenleme ve psikolojik uyum: duygu düzenleme ölçeğinin Türkçe uyarlaması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 20(40), 1-18.
- Ren, Y., Wyver, S., Xu Rattanason, N. ve Demuth, K. (2015). Social Competence and Language Skills in Mandarin-English Bilingual Preschoolers: The Moderation Effect of Emotion Regulation. *Early Education and Development*, 27(3), 303-317. doi:10.1080/10409289.2015.10666.
- Santrock, J. W. (2020). Yaşam Boyu Gelişim. (Çev. Ed. Yüksel, G.). 2011, İstanbul: Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Shields, A. ve Cicchetti, D. (1997). Emotion regulation among school-age children: The development and validation of a new criterion Q-sort scale. *Developmental Psychology*, 33, (6), 906-916.
- Sroufe, L. A. (2005). Attachment and development: A prospective, longitudinal study from birth to adulthood. *Attachment & Human Development*, 7(4), 349-367.
- Susar Kırmızı, F., Boztaş, H., Salgut, E., Çağ Adıgüzel, D. ve Koç, A. (2019). Ana dili Türkçe olmayan öğrencilerde okul öncesi eğitimin ilk okuma yazma sürecine etkisi [The effect of pre-school education on the process of initial literacy for non native Turkish students]. *Pamukkale University Journal of Education*, 48, 105-129.
- Susar Kırmızı, F., Özcan, E. ve Şencan, D. (2016). Türkçenin az konuşulduğu bölgelerde ilk okuma yazma sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5 (1), 0-0. DOI: 10.7884/teke.555
- Suveg, C. ve Zeman, J. (2004). Emotion Regulation in Children With Anxiety Disorders. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 33(4), 750-759, DOI: 10.1207/s15374424jccp3304_10
- Üstün, E. (2011). Öğretmen adaylarının kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerini etkileyen etmenler. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Wadsworth, M. E. ve Achenbach, T. M. (2005). Explaining the link between low socioeconomic status and psychopathology: testing two mechanisms of the social causation hypothesis. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 73(6), 1146-1153. [https:// doi.org/10.1037/0022-006X.73.6.1146](https://doi.org/10.1037/0022-006X.73.6.1146).

* Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

Yılmaz Bursa, G. ve Dinç, B. (2020). Çocukların duygu düzenleme becerilerini destekleyici uygulamalar hakkında okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri. Eğitim ve Bilim, 45(204). doi:<http://dx.doi.org/10.15390/EB.2020.8824>.